С П Р А В К А
за отразяване на становищата, получени след общественото обсъждане
на проекта на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за вписване в регистъра на заетостта

Участник в общественото обсъждане (изброяване по реда на постъпване)	**Предложение/Мнение**	**Приема/ не приема предложението**	**Мотиви**
1	**2**	**3**	**4**
Държавна агенция „Национална сигурност“	Със Закона за изменение и допълнение на Кодекса на труда (КТ), публикуван в Държавен вестник, брой 85 от 2023 г., в сила от 01.06.2025 г., в раздел 1 от глава седемнадесета от КТ се предвиждат значителни промени, насочени към преминаване към електронен формат на данните за трудовите и осигурителни отношения на гражданите вместо досегашната форма на хартиени носители. Визираните промени не са били предмет на обсъждане относно тяхната приложимост за служителите в службите за сигурност. Предвид тези промени, от Вас е внесен за разглеждане от Министерски съвет проект на Наредба за реда и данните, необходими за извършване на вписване в регистъра по заетостта. С предложения от Вас проект на Наредбата се регламентират обема на информацията и сроковете, в които работодателите и органите по назначаване следва да подават данни за вписване в регистъра на заетостта. Регламентиран е и редът за достъп до информация в регистъра от правоимащите лица. Във връзка с публикувания за обществено обсъждане в Портала за обществени консултации към Министерския съвет проект на Наредба, Държавна агенция „Национална сигурност" изразява следното принципно становище: 1. Промените в КТ не съдържат конкретни правила относно държавните служители по ЗДАНС и по другите специални закони за службите за сигурност. Към настоящия момент осигурителният доход и осигурителният стаж на тази категория служители в Агенцията се удостоверяват с документи по утвърден образец Приложение № 1 и Приложение № 2 към чл. 2 от Инструкция № 1022-40-2/02.03.2022 г. за съдържанието и реда за представяне в Националния осигурителен институт на документи за	Приема се по принцип.	Съгласно Кодекса на труда и Закона за държавния служител (ЗДСл) в регистъра на заетостта е регламентирано задължение за вписване на данни за работниците и служителите по трудово правоотношение и за държавните служители по смисъла на ЗДСл. Няма нормативно основание в регистъра на заетостта да се вписват данни за лица, чиито правоотношения са регламентирани в специални закони, в т.ч. в ЗДАНС и другите специални закони за службите за сигурност. В тази връзка не е необходимо създаване на специален ред за вписване на данни за служебни правоотношения на тази категория служителите. За работниците и служителите по трудови правоотношения и за държавните служители, назначени по реда на Закона за държавния служител, в ДАНС данните ще продължат да се подават и съхраняват по установения до момента ред, определен в споразумение с НАП.

	осигурителен стаж, осигурителен доход и категория труд, издадена от управителя на НОИ (наричани съответно Образец УП-2 и Образец УП-3). Коментираните законодателни промени в КТ не предполагат отмяна на тези два образеца. 2. Освен държавните служители по ЗДАНС, служители на Агенцията са и държавните служители по Закона за държавния служител, както и лицата, работещи по трудово правоотношение. Техният статут, съгласно чл. 43, ал. 3 и ал. 4 от ЗДАНС, се урежда съответно от ЗДСл и КТ. С промените в КТ, за председателя на ДАНС, като работодател на лицата, работещи по трудово правоотношение, както и в качеството му на орган по назначаване на държавни служители по Закона за държавния служител, възникват следните задължения: - от 1.06.2025 г. да предоставя за вписване в регистъра на заетостта данните по чл. 349, ал. 1, свързани с възникване, изменение или прекратяване на трудовите правоотношения с лицата, работещи по трудово правоотношение в Агенцията. - да оформи, съгласно разписания в § 24 ПЗР на ЗИД на КТ ред, трудовите книжки на лицата, работещи по трудово правоотношение в Агенцията в срок до 01 юни 2026 г. или при прекратяване на трудовото правоотношение в периода от 01 юни 2025 г. до 01 юни 2026 г. Подробната организационна и щатна структура на службите за сигурност и служба „Военна полиция" към министъра на отбраната, както и обобщените данни за личния им състав, с изключение на обобщените данни за служителите на Главна дирекция „Борба с организираната престъпност" и дирекция "Вътрешна сигурност" на Министерството на вътрешните работи е държавна тайна, съгласно т. 4 от Раздел П на Приложение № 1 към чл. 25 на Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ). Това предполага достъпът до данните на служителите от службите за сигурност и служба „Военна полиция", да бъде разрешаван само на лица, получили разрешение за достъп до класифицирана информация до посоченото ниво и при спазване на принципа "необходимост да се знае". Отделно от това, обработването и/или съхраняването на данни на служителите от службите за сигурност и служба „Военна полиция" в КИС е допустимо, само ако последните имат издаден сертификат за сигурност по чл. 14, т. 2 от ЗЗКИ. Така представеният проект на Наредбата не предвижда нито различен ред, нито различен обем за вписване в Регистъра на заетостта на данните на тези категории служители на Агенцията. Това би създало затруднения за попълване на единните електронни трудови записи на служителите, работещи по трудово правоотношение/служебно правоотношение по ЗДСл, както и по отношение на служителите с предхождащи трудови правоотношения/служебни правоотношения по ЗДСл в тези структури, тъй като извън обсега на регламентация от Наредбата остават:		

	-Редът, по който ще се осъществява вписването на данните в електронните трудови записи на наетите по трудово правоотношение/служебно правоотношение по ЗДСл служители на Агенцията; -Редът, по който ще се осъществява вписването на данните в електронните трудови записи на служителите на ДАНС, които имат предхождащи постъпването в Агенцията трудови/служебни правоотношения (с издадени от предишен работодател трудови/служебни книжки). Тези данни по предхождащите трудови правоотношения/служебни правоотношения по ЗДСл следва да се нанесат от ДАНС, в качеството на работодател/орган по назначаването в единния електронен трудов запис на база издадените им трудови/служебни книжки от предишен работодател; -Редът, по който ще се осъществява достъпа до тези данни от правоимащите лица, посочени в чл. 15, ал. 1 от Наредбата, обособено в хипотезата на т. 5 от същата, когато работодател/орган по назначаването ще има възможност да достъпва данни за трудовия и/или служебния стаж на лице, което участва в конкурс за заемане на длъжност и има съгласие от кандидата. С оглед горното, предлагаме: 1. Да бъде създаден специален ред за вписване на данни за служители от службите за сигурност (в частност ДАНС) в отделен регистър, сертифициран в съответствие с изискванията на ЗЗКИ и ППЗЗКИ; 2. Да бъде създаден специален ред за достъп до вписаните данни на служителите на Агенцията - при спазване на принципа „необходимост да се знае "по реда на ЗЗКИ и ППЗЗКИ."		
Държавна агенция „Разузнаване“	Във връзка с публикуван в портала за обществени консултации проект на Наредба за реда и данните, необходими за извършване на вписване в регистъра на заетостта, предлагам в уредбата, свързана с регистъра на заетостта, администриран от Национална агенция за приходите и съдържащ единни електронни трудови записи, да се предвиди отделен ред за работата с данните и обстоятелствата на работниците и/или служителите в службите за сигурност или отделен регистър за тези данни.	Приема се по принцип.	Съгласно Кодекса на труда и Закона за държавния служител (ЗДСл) в регистъра на заетостта е регламентирано задължение за вписване на данни за работниците и служителите по трудово правоотношение и за държавните служители по смисъла на ЗДСл. Няма нормативно основание в регистъра на заетостта да се вписват данни за лица, чиито правоотношения са регламентирани в специални закони, в т.ч. в ЗДАР. В тази връзка не е необходимо създаване на специален ред за вписване на данни за служебни правоотношения на тази категория служителите. За работниците и служителите по трудови правоотношения в ДАР данните ще продължат да се подават и съхраняват по установения до момента ред, определен в споразумение с НАП.

Държавна агенция „Технически операции“	На основание чл. 26, ал. 2 и в срока по чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове, предоставям становище по Проекта на Постановление на Министерския съвет (ПМС) за приемане на Наредба за реда и данните, необходими за извършване на вписване в регистъра на заетостта (Проекта на Наредба, Проекта), със следните бележки, които следва да намерят отражение в Проекта на ПМС: В представения Проект на Постановление на Министерския съвет, както и в преходните и заключителни разпоредби на Проекта на Наредба, липсва разпоредба, която урежда действието на Наредба № 5/29.12.2002 г. за съдържанието и реда за изпращане на уведомлението по чл. 62, ал. 5 от Кодекса на труда (КТ), която се издава на основание приложимата към настоящия момент редакция на чл. 62, ал. 5 от КТ. На следващо място, липсва разпоредба, която урежда действието на тази част от Наредбата за служебното положение на държавните служители, която обхваща въпросите на служебната книжка. Предвид липсата на предвидени изключения от приложното поле на Наредбата е налице неяснота дали тя следва да се прилага и за служителите, чийто статут се урежда със Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР) по смисъла на чл. 142, ал. 2 от ЗМВР. В Проекта не са предвидени текстове, които да гарантират, че няма да се разпространяват и публикуват данни, представляващи класифицирана информация по смисъла на Закона за защита на класифицираната информация. Не са предвидени правила за достъпа до информация при условията на чл. 15, ал. 1, т. 5 от Проекта, в случаите когато настоящият работодател има статут на служба за сигурност по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Закона за защита на класифицираната информация.	Приема се по принцип.	Съгласно Кодекса на труда и Закона за държавния служител (ЗДСл) в регистъра на заетостта е регламентирано задължение за вписване на данни за работниците и служителите по трудово правоотношение и за държавните служители по смисъла на ЗДСл. Няма нормативно основание в регистъра на заетостта да се вписват данни за лица, чиито правоотношения са регламентирани в специални закони, в т.ч. в ЗМВР. В тази връзка не е необходимо създаване на специален ред за вписване на данни за служебни правоотношения на тази категория служителите. За работниците и служителите по трудови правоотношения и за държавните служители, назначени по реда на Закона за държавния служител, в ДАТО данните ще продължат да се подават и съхраняват по установения до момента ред, определен в споразумение с НАП.
Софийски адвокатски съвет	С Наредбата се предвижда данни в единния електронен трудов запис да въвеждат работодател или упълномощено от него длъжностно лице/орган по назначаване или определено от него длъжностно лице/ длъжностно лице от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“/НАП. Предвидено е данните в регистъра на заетостта се вписват въз основа на приетите в Национална агенция за приходите електронни трудови записи, подадени от: 1. работодател или орган по назначаване, съгласно приложение № 1 или приложение № 2; 2. длъжностно лице от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“, съгласно приложение № 3. В чл.13 от проекта на Наредбата е посочено, че данните в електронния трудов запис могат да се коригират/заличават от работодател/орган по назначаване или контролен орган на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ или орган по приходите на Националната агенция за приходите.	Не се приема.	В Кодекса на труда и в Закона за държавния служител изрично не е предвидено право на вписване на данни в регистъра на заетостта да има всеки работник или служител или държавен служител. Задължение за вписване на коректни данни е регламентирано на работодателя и органа по назначаване. Поради това няма нормативно основание с Наредбата да се установи право на наетите лица и отделен ред за вписване на данни в регистъра на заетостта. С цел защита на наетите лица в чл. 13, ал. 1 от Наредбата изрично е регламентирано задължението на работодателя или органа по назначаване да впише, коригира или заличи данните, като подаде електронен трудов запис в тридневен срок от установяване по съответния ред на несъответствие между вписани данни в единния електронен трудов запис и фактическите условия по трудовото или служебното

	Единствената права, които са предвидени да се предоставят на физическите лица, наети по трудово или служебно правоотношение, са правото на достъп до вписаните до тях данни. Не е предвидено физическите лица да имат право да подават/въвеждат/коригират/ заличават данни в единния електронен трудов запис или в регистъра в определени случаи – при отказ от страна на работодателя/неизпълнение на предписания на Инспекция по труда/ или в други случаи. Моля да отчетете, че това е съществен пропуск в публикувания подзаконов акт (Наредбата) предвид следното: В изготвената предварителна оценка за въздействие е посочено, че неприемането на Наредбата ще окаже отрицателно въздействие върху лицата, тъй като след 1 юни 2025 г. работниците и служителите по трудово правоотношение, а след 1 януари 2026 г. и държавните служителя, няма да имат възможност да доказват факти, свързани с трудовите и служебните правоотношения, от съответен официален удостоверителен документ (трудова и служебна книжка). Това може да доведе до сериозно нарушаване на техните права, особено в случаите, когато е необходимо да се доказва статус на наето лице, например във връзка с административни и съдебни производства или за частно-правни отношения (кандидатстване за отпускане на кредити и др.). Ще е затруднено и доказването на придобития трудов или служебен стаж, което ще създаде проблеми при кандидатстване за работа и за ползване на права, свързани с трудов и служебен стаж. При приемането на Наредбата в този ѝ вид – без предоставяне на права на физическите лица да подават/въвеждат/коригират/заличават данни в единния електронен трудов запис или в регистъра на заетостта при определени случаи, също може да се стигне до отрицателно въздействие върху лицата, тъй като не са рядкост случаите, в които работодателите/органите по назначение не изпълняват вменените им с нормативните актове задължения (във връзка с ползване на отпуски, получаване на обезщетения по КСО, подаване на данни и документи към съответните регистри). Правомощията на контролните органи в тази случаи са силно ограничени и са изразяват в ангажиране на административно-наказателната отговорност на съответния работодател/орган по назначението. Това обаче не води до пълна защита на правата на наетите лица, тъй като работодателят може да заплаща предвидените санкции и никога да не изпълни задълженията си, което да препятства правото на труд, на подпомагане от страна на държавата на работещите, дори правото на защита на майки, които са служителки. Всички тези права са включени в Конституцията на Република България, като там е посочено изрично и, че държавата се грижи за създаване на условия за осъществяване на това право.		правоотношение. Също така в чл. 14 е предвидено и правомощието на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ да вписва данни когато работодателят или органът по назначаване отказва или не може да извърши вписване в регистъра на заетостта, в т.ч. и на установен по съдебен ред трудов стаж.

	За да могат наетите лица по трудово или служебно правоотношение да имат условия да упражняват правото си на труд, и свързаните с него права (право на отпуск, обезщетение и др.), безспорно следва да се предостави право на тези лица в определени случаи сами да могат да заявяват/извършват промени или да въвеждат и заличават данни в електронните трудови записи, които се отнасят до тях както и в Регистъра на заетостта. Това би довело и до дисциплиниране на работодателите и органите по назначаването и допълнително би спомогнало за постигане на повече равнопоставеност между наетите лица и техните работодатели. В тази връзка може да се направи аналогия с чл.3, ал.3 от Наредба за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки, съгласно която, когато злополуката не бъде декларирана от страна на осигурителя по реда на ал. 1 от същата наредба, пострадалият или неговите наследници имат право да подадат декларацията в срок една година от настъпването на злополуката. След като в един подзаконов нормативен акт са дадени права на физическото лице да замести задълженото лице и да извърши действия вместо него с оглед защитаване направата си, считаме, че няма пречка това да бъде предвидено и в представената за обществено обсъждане Наредба. Съдът също е имал възможност да се произнесе, че във всички случаи конституционно скрепените права на гражданите имат предимство и при празнота в закона и подзаконовите актове и неуреждане на конкретно обществено отношение, свързани с упражняването им, административните органи следва да действат при спазване на Конституцията и съобразяване на заложеното в нея, т.е. да признаят, че и самите граждани при бездействие на задълженото лице могат да упражнят правата си (така влязло в сила решение № 62/06.01.2020г. по адм.д. № 11528/2018г. на Административен съд – София град, 8 с. В този случай е разгледан въпросът дали осигуреното лице може самостоятелно да подаде необходимите документи пред НОИ за получаване на обезщетение при бездействие на осигурителя, като е отговорено положително. В обсъждания случай става въпрос за неизпълнение на задължението на работодателя да заяви и представи на НОИ документи за ползване на отпуск поради бременност и раждане и отпуск за отлеждане на дете и изплащане на обезщетение, което доведе до няколкогодишна невъзможност майката да получава надлежно средства за отглеждане на детето до навършване на тригодишната му възраст). При отчитане на изложените аргументи, становището ни е, че за да бъдат защитени максимално правата на наетите физически лица и да се предотвратят възможности за злоупотреби от работодатели/органи на назначението, следва в Наредбата да се включат разпоредби, които да дават право на наетите лица да подават/въвеждат/коригират/ заличават данни в единния електронен трудов запис и/или в регистъра на заетостта в определени		

	случаи – при отказ от страна на работодателя/неизпълнение на предписания на Инспекция по труда/ и други. За тази цел предлагаме да се направят следните изменения в проекта на Наредбата: 1) В чл.3 да се измени текста на ал.1 като се добави и възможност за служебно „коригиране на данните“ от електронните трудови записи, както следва: „Националната агенция за приходите може да извършва служебно вписване на данни за прекратяване на трудово или служебно правоотношение, коригиране на данни или заличаване на данни в единния електронен трудов запис.“ В чл.3 да се добави нова алинея 2 със следния текст: „Физическите лица, наети по трудови или служебни правоотношения могат да отправят искане до Националната агенция по приходите за извършване на действията по ал.1. В случай, че в едномесечен срок от подаване на искането действията не бъдат предприети, те могат да се предприемат от физическото лице, нает по трудово или служебно правоотношение.“ 2) В чл.7 да се добави нова точка 4 със следния текст: „от физическите лица, наети по трудови или служебни правоотношения при бездействие на някое от лицата по т.1-3“; 3) В чл.8 да се добави нова точка 3 със следния текст: „от физическите лица, наети по трудови или служебни правоотношения при бездействие на някое от лицата по т.1-2 съгласно Приложение № 4 (или съответно друг номер)“ 4) Текстът на чл.13, ал.1 да бъде изменен по следния начин: „Когато контролен орган на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ или орган по приходите на Националната агенция за приходите при проверка констатира несъответствие между вписани данни в единния електронен трудов запис и фактическите условия по трудовото или служебното правоотношение, работодателят или органът по назначаване е длъжен да впише, коригира или заличи данните, като подаде електронен трудов запис в тридневен срок от установяване по съответния ред на несъответствието. В случай че задълженията не бъдат изпълнени от работодателя или органът по назначението в посочения срок, съответното физическо лице, нает по трудово или служебно правоотношение може само да впише, коригира или заличи данните.“ 5) В чл.14 да се добави нова алинея 2 със следния текст: „В случай че от страна на длъжностното лице от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ не бъдат предприети действията по ал.1 в посочения срок, тези действия могат да се предприемат от съответното физическо лице, нает по трудово или служебно правоотношение“ При приемане на тези изменения и предложения, следва съответно да се изменят и приложенията към Наредбата или при необходимост да се добавят нови образци, с които наетите лица да могат да упражняват и		

	защитят правата си. Във връзка със създаването на нови Приложения към наредбата за подаване на данни от наетите лица, следва да се изменят съответните номера на приложенията, където същите са споменати в текстовете на Наредбата. В случай че приемете, че искането ни за регламентиране на правата на наетите лица да извършват промени във връзка с електронния трудов запис и регистъра на заетостта е основателно, но следва да се включат и формулират различни от предложените текстове, то моля да предприемете действия в тази връзка, за да се гарантира правото на наетите лица.		

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

СВЕТОЗАР ВАСИЛЕВ